

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної

роботи **ІРИНА ЛЕЙМОНОВ**

17 серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Зовнішня політика України
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)
спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)
освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни за вибором
(обов'язкова/ за вибором)
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

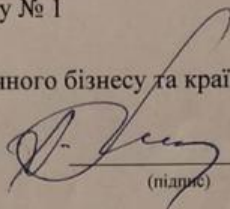
“27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Онацький Максим Юрійович, докторка філософії за спеціальністю «політологія», старша викладачка кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Михальська Валерія Владиславівна

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «26» серпня 2021 року № 1

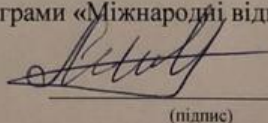
Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

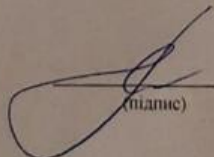

Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу:

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика України» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою дисципліни є сформувати у студентів уявлення про процес формування й основний зміст зовнішньополітичної діяльності українського народу та української держави в різних історичних умовах новітнього періоду, розуміння характеру впливу зовнішніх чинників на внутрішнє життя українського народу й України, її сучасного геополітичного становища, інтересів, характеру відносин з іншими державами світу.

1.2. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти (слухачі) отримають уявлення про роль та місце України в системі сучасних міжнародних відносин, характер взаємовідносин України зі світовим співтовариством і окремими його суб'єктами, основні вектори та напрями української зовнішньої політики.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей відповідно до ОПП:

1) загальні компетентності:

ЗК 2 – знання та розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та розуміння професійної діяльності;

ЗК 3 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;

ЗК 5 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 6 – уміння виявляти та вирішувати проблеми;

ЗК 7 – уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

ЗК 9 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті.

2) фахові компетентності:

ФК 1 – знання про природу, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин;

ФК 2 – здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, економічному, безпековому, культурному;

ФК 3 – знання про стан досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній науках, і міждисциплінарних дослідженнях;

ФК 6 – здатність виявляти можливі як безпосередні, так і потенційні загрози та виклики міжнародній безпеці та основні напрями політики щодо зменшення та нейтралізації ризиків;

ФК 10 – знання та розуміння національних інтересів України на міжнародній арені;

ФК 11 – розуміння характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав;

ФК 12 – знання природи та еволюції міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними;

ФК 13 – здатність до комунікації та здійснення інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами);

ФК 14 – знання про міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
5-й	-
Лекції	
32 год.	-
Семінарські заняття	
16 год.	-
Самостійна робота	
42 год.	-
в т.ч. індивідуальні заняття	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання відповідно до ОПП:

Програмні результати навчання:

ПРН 1 – знання про природу, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також про природу та джерела зовнішньої політики держав і діяльність інших учасників міжнародних відносин;

ПРН 2 – знання про природу та механізми міжнародних комунікацій;

ПРН 3 – знання про природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях;

ПРН 5 – розуміння принципів використання теоретичних знань з міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародної безпеки та конфліктів, міжнародної регіоналістики при вирішенні практичних завдань;

ПРН 8 – знання основ ведення фахових дискусій із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій;

ПРН 10 – збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав;

ПРН 13 – аналізувати та оцінювати концептуальні підходи до вирішення проблем міжнародних відносин і зовнішньої політики;

ПРН 18 – аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи з дотриманням правил їх оформлення;

ПРН 19 – оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах;

ПРН 24 – брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів та їх точку зору.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Етапи становлення української зовнішньої політики

Тема 1.

Історія зовнішньої політики України: від витоків до незалежності

Зовнішньополітичні відносини в добу Київської Русі. Міжнародні відносини Галицько-Волинської держави. Зовнішня політика української козацької держави за часів Б. Хмельницького. Дипломатична діяльність українських гетьманів наприкінці XVII – XVIII ст.

Українська зовнішня політика в період національно-визвольної революції 1917 – 1921 рр. УСРР в системі радянської зовнішньої політики в міжвоєнний період. Відновлення зовнішньополітичних функцій УРСР в роки Другої Світової війни. Врегулювання територіальних питань та зміна українських кордонів і складу населення після Другої Світової війни. Участь УРСР у розв'язанні повоєнних проблем Європи.

УРСР у міжнародних відносинах у період «холодної» війни та блокового протистояння. Парадигма зміни сприйняття України як об'єкта стратегічного інтересу з боку США та країн Західної Європи. Діяльність дисидентів, спрямована на формування інтересу до України в країнах США та Західної Європи.

Тема 2.

Зовнішньополітичні виклики України в 1990-х рр.

Передумови проголошення незалежності України, геополітична ситуація. Діяльність українських політиків в період проголошення незалежності України (Леонід Кравчук, Анатолій Зленко). Відносини України та українських політиків із іншими державами в період проголошення незалежності України (Угорщина, США, Польща, Канада).

Розпад СРСР та створення СНД. Біловезькі угоди.

Україна у процесі роззброєння. Позиція України щодо заборони випробувань ядерної зброї, повної ліквідації ядерної та іншої зброї масового знищення. Реалізація курсу на без'ядерний статус.

Зовнішня політика України в часи президенства Леоніда Кучми. Концепція «багатовекторності». Зовнішня політика України в часи президенства Віктора Ющенка. Європейські та євроатлантичні напрямки дій Ющенка та його кабінету. Газовий конфлікт з РФ 2007 року. Вектор зовнішньої політики Віктора Януковича та його кабінету. Підписання Угоди про асоціацію, Революція Гідності та її наслідки.

Засади та принципи зовнішньої політики України. Стратегія зовнішньої політики України, напрямки зовнішньої політики України.

Проблема формування іміджу України в світі. Бренд України. Український Інститут, напрямки його діяльності. Проекти Українського Інституту. Формування іміджу України в масовій культурі.

Розділ 2. Україна та євроатлантичні організації: особливості двосторонньої взаємодії.

Тема 3.

Європейський Союз та Україна: специфіка розвитку двосторонніх відносин

Європейська інтеграція як провідна тенденція розвитку постмодерної системи міжнародних відносин. Європейський вибір України. Стратегічний курс України на європейську інтеграцію. Етапи розвитку відносин України та Європейського Співтовариства. Розширення ЄС і наслідки для України. Основні угоди, що визначають характер стосунків України та ЄС. Угода про партнерство і співробітництво з ЄС від 1994 р. Угода про асоціацію між Україною та ЄС та особливості її практичної реалізації. Політика сусідства у взаємовідносинах України та ЄС. Україна в рамках проекту «Східне партнерство».

Окремі напрямки відносин України та ЄС, визначені в Угоді про асоціацію. Система органів та структур, які забезпечують виконання Угоди про асоціацію, їх повноваження.

Тема 4.

Партнерство України та НАТО

НАТО: причини створення, мета та завдання організації. Перетворення незалежної України на важливий чинник стабільності в Європі в 1990-х – 2000-х рр. та становлення нової європейської архітектури безпеки. Трансформація місця та ролі Північноатлантичного альянсу в постбіполярний період. Етапи розвитку відносин України та НАТО. Стан та перспективи розвитку взаємин між Україною та Північноатлантичним альянсом на сучасному етапі.

Розділ 3. Зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні відносини України з країнами Європи та Північної Америки

Тема 5.

Західний вектор зовнішньої політики України

Провідні країни світу в зовнішній політиці України. Еволюція політики США щодо незалежної України. Основні етапи та проблеми розвитку українсько-американських відносин. Особливості стратегічного партнерства між Україною і США. Становлення, розвиток та перспективи українсько-американського економічного, політичного й військового співробітництва.

Українсько-канадське партнерство. Роль української діаспори в США і Канаді в

становленні та розвитку стосунків північноамериканських держав з Україною.

Етапи розбудови відносин України з провідними країнами ЄС. Особливості українсько-німецького партнерства. Українсько-французьке двостороннє співробітництво. Українсько-британські стосунки на сучасному етапі.

Тема 6.

Розвиток відносин України з країнами Центральної Європи

Особливості відносин України з державами Центральної Європи. Роль країн Центральної Європи – членів ЄС у реалізації євроінтеграційної стратегії України.

Становлення і розвиток двосторонніх відносин з Польщею.

Українсько-угорські відносини. Незалежна Україна в зовнішній політиці Чехії і Словаччини.

Суперечності розвитку сучасних українсько-румунських відносин.

Розділ 4. Євразійський напрям зовнішньої політики України

Тема 7.

Пострадянські республіки Східної Європи в системі зовнішньополітичних координат незалежної України

Агресія Російської Федерації щодо України. Статус конфлікту в Криму, міжнародно-правове регулювання. Кримська платформа. Підтримка РФ сепаратистських рухів на Сході України – комунікація проблеми та регулювання. Протидія російській агресії як один із основних напрямків зовнішньої політики України.

Українсько-білоруські відносини в пострадянський період. Україна та Республіка Молдова: основні проблеми двосторонніх стосунків. Україна та країни Балтії: особливості двосторонніх відносин.

Тема 8.

Особливості двосторонньої взаємодії України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону та Центральної Азії

Україна та країни Східної Азії: проблема багатостороннього та двостороннього співробітництва. Українсько-китайське співробітництво: основні напрямки. Українсько-корейське економічне співробітництво. Особливості українсько-японської двосторонньої взаємодії.

Країни Центральної Азії в системі зовнішньополітичних координат України. Українсько-казахські стосунки в пострадянський період. Україна та Узбекистан: напрями двосторонньої взаємодії в 1990-х – 2000-х рр. Особливості українсько-туркменського співробітництва.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	с	Лаб	інд	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Етапи становлення української зовнішньої політики												
Тема 1. Історія зовнішньої політики України: від витоків до незалежності	17	6	4			7						
Тема 2. Зовнішньополітичні виклики України в 1990-х рр.	7	2	2			3						
Всього за розділом 1	24	8	6			10						
Розділ 2. Україна та євроатлантичні організації: особливості двосторонньої взаємодії.												
Тема 3. Європейський Союз та Україна: специфіка розвитку двосторонніх відносин	12	4	1			7						
Тема 4. Партнерство України та НАТО	6	2	1			3						
Всього за розділом 2	18	6	2			10						
Розділ 3. Зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні відносини України з країнами Європи та Північної Америки												
Тема 5. Західний вектор зовнішньої політики України.	15	6	2			7						
Тема 6. Розвиток відносин України з країнами Центральної Європи.	15	4	2			7						
Всього за розділом 3	30	10	4			14						
Розділ 4. Євразійський напрям зовнішньої політики України												
Тема 7. Пострадянські республіки Східної Європи в системі зовнішньополітичних координат незалежної України	8	4	2			4						

Тема 8. Особливості двосторонньої взаємодії України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону та Центральної Азії.	10	4	2			4						
Всього за розділом 4	18	8	4			8						
Усього годин	90	32	16			42						

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1. Історія зовнішньої політики України: від витоків до незалежності	4
	Тема 2. Зовнішньополітичні виклики України в 1990-х рр.	2
	Тема 3. Європейський Союз та Україна: специфіка розвитку двосторонніх відносин.	1
	Тема 4. Партнерство України та НАТО	1
	Тема 5. Західний вектор зовнішньої політики незалежної України	2
	Тема 6. Розвиток відносин України з країнами Центральної Європи	2
	Тема 7. Пострадянські республіки Східної Європи в системі зовнішньополітичних координат України	2
	Тема 8. Особливості двосторонньої взаємодії України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону та Центральної Азії	2
	Разом	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Види, зміст самостійної роботи	Кількість Годин	
	Очна форма	Заочна форма
Тема 1. Тема 1. Історія зовнішньої політики України: від витоків до незалежності. <i>Завдання:</i> поглибити знання з історії зовнішньої політики України, дослідити роль та місце дипломатії в процесі становлення української держави, з'ясувати основні етапи становлення зовнішньої політики України. Підготувати презентацію та захистити. Проаналізувати політичних акторів, які здійснювали свою діяльність в цей період, їх вектори політики.	7	-
Тема 2. Зовнішньополітичні виклики України в 1990-х рр.	3	-

<p><i>Завдання:</i> ознайомитися зі змістом основоположних документів, які визначають засади зовнішньополітичної діяльності України, з'ясувати основні принципи, цілі та завдання зовнішньої політики України, розглянути зовнішньополітичні виклики, які постали перед українською дипломатією в пострадянський період.</p>		
<p>Тема 3. Європейський Союз та Україна: специфіка розвитку двосторонніх відносин.</p> <p><i>Завдання:</i> розглянути особливості інтеграційних процесів у Європі у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст., розкрити етапи розвитку двосторонніх відносин між Україною та Європейським Співтовариством в 1990-х – 2000-х рр. Проаналізувати єврооптимізм та євроскептицизм як ідеології, використати цей досвід для української політичної системи.</p>	7	-
<p>Тема 4. Партнерство України та НАТО.</p> <p><i>Завдання:</i> дослідити еволюцію та етапи розвитку двосторонніх відносин між Україною та НАТО в пострадянський період, проаналізувати основні документи, які визначають характер взаємовідносин між Україною та Північноатлантичним Альянсом.</p>	3	-
<p>Тема 5. Західний вектор зовнішньої політики незалежної України.</p> <p><i>Завдання:</i> проаналізувати особливості взаємодії України зі Сполученими Штатами Америки, Канадою та провідними країнами Європи в 1990-х – 2000-х рр., дослідити характер двостороннього співробітництва України та провідних країн Західного світу в політичній, економічній та гуманітарній сферах.</p>	7	-
<p>Тема 6. Розвиток відносин України з країнами Центральної Європи.</p> <p><i>Завдання:</i> дослідити роль та місце країн Центрально-Східної Європи в зовнішній політиці України, висвітлити проблеми розвитку двосторонніх дипломатичних відносин з провідними країнами Центральної Європи, а також особливості формування договірно-правової бази з ними.</p>	7	-
<p>Тема 7. Пострадянські республіки Східної Європи в системі зовнішньополітичних координат України.</p> <p><i>Завдання:</i> проаналізувати напрямки протидії російській агресії в Україні, дослідити нормативні документи та наявні рішення міжнародного співтовариства в цій сфері. З'ясувати роль та місце пострадянських республік Східної Європи в системі зовнішньополітичних координат України, проаналізувати специфіку відносин між Україною та Білорусією наприкінці ХХ – у ХХІ ст., розкрити суперечності стосунків України та Молдови в 1990-х – 2000-х рр., дослідити роль ГУАМ як альтернативного інтеграційного проекту на пострадянському просторі.</p>	4	-
<p>Тема 8. Особливості двосторонньої взаємодії України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону та Центральної Азії.</p> <p><i>Завдання:</i> розглянути характер та специфіку відносин України з країнами Східної та Центральної Азії, визначити основні напрями співробітництва України з провідними державами вказаних регіонів.</p>	4	-
Разом	42	

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом дисципліни

7. Методи навчання

Під методом навчання розуміємо спосіб упорядкованої взаємозв'язаної діяльності викладача, направленої на досягнення мети вивчення дисципліни, рішення завдань виховання і розвитку студента в процесі навчання. Тобто, це – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

Основним методом навчання є викладення лекційного матеріалу, в т.ч. з використанням презентацій, візуалізацією подій, процесів та персоналій, а також з використанням відео-фрагментів із репортажів ЗМІ.

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні (бесіда, пояснення, розповідь, навчальна дискусія, дебати, постановка запитань); наочні (демонстрація, ілюстрування); практичні (вирішення задач, написання авторських есе, відповіді на тести) тощо. Студентам також надаються рекомендації щодо адаптації практик слідкування за процесами, які вивчає дисципліна, в побут (підписки на відповідні ресурси у соціальних мережах, фільми, серіали).

Навчання може проводитися дистанційно на платформах Zoom, Google Classroom. Дистанційний курс дисципліни на платформі Moodle - <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5249>

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та семінарських занять (групова дискусія);
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати результати дослідницької роботи із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзаменаційної роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Структура екзаменаційної роботи: 3 теоретичних запитання, які містяться в екзаменаційному білеті. Максимальна кількість балів за відповідь на екзаменаційне питання – 15 балів.

Студент отримує від 11 до 15 балів, якщо він докладно відповідає на поставлене у білеті запитання, орієнтується в темі, здатний навести конкретні приклади, а також готовий відповісти на додаткове запитання.

Студент отримує від 6 до 10 балів, якщо він частково знає відповідь на поставлене у білеті запитання, за допомогою додаткових питань стає зрозуміло, що він обізнаний про сутність питання.

Студент отримує від 1 до 5 балів, якщо він розуміє суть питання, втім не може дати на нього відповідь, за допомогою додаткових питань він демонструє поверхневе розуміння.

Із трьох питань, які містяться у білеті, студент самостійно (до початку відповіді) обирає, яке з питань буде оцінене максимально у 10 балів, враховуючи власну підготовленість. Інші два запитання оцінюються максимально у 15 балів.

У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти екзаменаційну роботу в тестовій формі дистанційно на платформах дистанційного навчання Zoom, Google Classroom.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Денна форма навчання	Поточне оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та самостійної роботи									Всього	Екзамен	Сума
	Тема	T1		T2	T3,4	T5	T6	T7	T8			
	семінар	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8			
	max	6	6	8	8	8	8	8	8			
										60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів, C1, C2... – семінарські заняття

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів студентів. На семінарському занятті студент може отримати від 1

до 6 балів (сем. 1 – 2), та від 1 до 8 балів (сем. 3–8). Максимально студент може отримати 60 балів. Екзамен – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали	Критерії оцінки
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна відповідь)	6.0. – 8.0.	нараховуються в разі якщо відповідь є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; відповідь супроводжується презентацією; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
	3.0. – 5.0.	нараховуються в разі якщо відповідь відтворює значну частину навчального матеріалу; презентація відсутня; студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; протягом семінарського заняття студент працює недостатньо активно, питання висвітлює повно, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання; у відповідях допущені неточності та певні помилки, при викладенні матеріалу має місце недостатня аргументованість.
	1.0 – 2.0.	нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; презентація відсутня; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; водночас, студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бжезинский З. Велика шахівниця / З. Бжезинський. К.: Основи, 2009. 242 с.
2. Бойко О. Д. Історія України / О. Д. Бойко. К.: Академія, 2016. 717 с.
3. Борисова О. В. Зовнішня політика України: історія та сучасність / О. В. Борисова. К.: Кондор, 2017. 341 с.

4. Жовква І. І. Колективна монографія: «Зібрання договорів Україна – Європейський Союз» / І.І. Жовква та ін. К.: Юстиніан, 2010.
5. Зленко А. Дипломатія і політика України в процесі динамічних геополітичних змін. / А.М. Зленко. Х.: Фоліо, 2009. 559 с.
6. Івченко О. Т. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан / О. Т. Івченко. К.: РІЧ УАННП, 2010. 756 с.
7. Кучик О. С. Зовнішня політика України: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / О.С. Кучик, О. А. Заяць; МОН України, Львівський НУ ім. І. Франка. К.: Знання, 2010. 572 с.
8. Ложкін Б. Четверта республіка. Чому Європі потрібна Україна, а Україні - Європа / Б. Ложкін; за участю В. Федоріна. 2-е вид. Х.: «Фоліо», 2016. 252 с.
9. Литвин В. Україна в Другій світовій війні (1939 - 1945) / В. Литвин. К.: Вид. дім «Лі-Терра», 2004. 464 с.
10. Ярошенко О.З. Концептуальне забезпечення зовнішньої політики України в постбіполярній системі міжнародних відносин: монографія. К.: LAT&K, 2011. 304 с.
11. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: Підручник / За наук. ред. ректора Дипломатичної академії України при МЗС України / Відп. Ред. Перший проректор ДАУ при МЗС України В. Г. Циватий / Л. Д. Чекаленко. 2-ге вид. доп і оновл. К.: «LAT&K», 2015. 477 с.
12. Association Agreement between the EU and Ukraine European Implementation Assessment (upd.). URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cec758ec-e1c1-11ea-ad25-01aa75ed71a1/language-en/format-pdf/source-236122754>

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: закон України № 2411-VI від 01.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17/conv#Text>
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України»: указ Президента України №448/2021 від 26.08.2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
4. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. URL: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/november/tradoc_155103.pdf

Допоміжна література

1. Дергачов О.П. Партнерський потенціал України: становлення і реалізація / О.П. Дергачов. К., 2009. – 496 с.
2. Дмитренко М.А. Суспільні трансформації та політичні аспекти загроз національній безпеці України: Монографія / М. А. Дмитренко. –К.: Знання України, 2006. – 348 с.
3. Закордонне українство: сутність, структура, самоорганізація. Підручник / за ред. В. Б.Євтуха – К.: Альтер прес, 2011. – 304
4. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навчальний посібник / В. В. Копійка. — К.: Знання, 2009. — 751 с.
5. Тамм А. Є. Україна – ЄС: розвиток відносин та основні напрями співробітництва: Модуль 5: навч. посібник / Є. А. Тамм, В. Ю. Стрельцов, В. Б. Дзюндзюк. — Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ, 2009. — 144 с.
6. Турянський І. Потрібен нам берег Турецький / І. Турянський // Політика і час. — 2009. — № 10. — С. 24–29.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Вишня І. Співробітництво України та Молдови з НАТО / І. Вишня // Зовнішні справи. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/zs/anglomovna-versija/view/article/spivrobotnictvo-ukrajini-ta-moldovi-z-nato/>
2. Далекосхідний вектор як важливий елемент зовнішньої політики України : аналіт. доповідь / [Кононенко К.А, Гончарук А.З, Кошовий С.А.]; за заг. ред. К. А. Кононенка. К.: НІСД, 2017. 48 с. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/AD_Kononenko-b20e3.pdf
3. Дуднік О. Українсько-узбецькі стосунки: історія і сучасність / О. Дуднік // Український історичний збірник. 2010. Вип. 13. С. 74. URL: http://history.org.ua/JournALL/green/green_2010_13_2/6.pdf
4. Галібаренко Н. Україна – Велика Британія: дипломатичний шлях тривалістю в століття / Н. Галібаренко // Зовнішні справи. – 2017. – 16 грудня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/en/expert-opinion/view/article/ukrajina-velika-britanija-diplomatichnii-shljakh-trival/>
5. Киридон А. Українсько-польські відносини 2014 – 2017: зміна парадигми чи новий формат співробітництва? / А Киридон А., С. Троян // Зовнішні справи. 2013. 13 вересня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/en/expert-opinion/view/article/ukrajinsko-polski-vidnosini-2014-2017-zmina-paradigm/>
6. Зленко А. Особливості української трудової міграції / А. Зленко // Зовнішні справи. 2015.17 березня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/osoblivosti-ukrajinskoji-trudovoji-migraci/>
7. Киридон А. Українсько-польські відносини 2014–2017: зміна парадигми чи новий формат співробітництва? / А. Киридон, С. Троян // Зовнішні справи. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajinsko-polski-vidnosini-2014-2017-zmina-paradigm/>
8. Ковач В. І. Особливості українсько-словацького євро-регіонального транскордонного співробітництва / В. І. Ковач // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. Вип. 1 (42). 2014. С. 248–251 URL: http://www.visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/images/pubs/42/42_50.pdf
9. Конах В. К. Національний інформаційний простір України: проблеми формування та державного регулювання: аналіт. доп. / В. К. Конах. К.: НІСД, 2014. 76 с. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Konax_interne-65b6e.pdf
10. Конах В. К. Система концептуальних документів ЄС в інформаційній сфері як приклад для України / В.К. Конах // Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник національного інституту стратегічних досліджень. 2016. № 3 (40). С. 94 – 104. URL: http://www.niss.gov.ua/public/File/Str_prioritetu/SP_3_40_16.pdf
11. Кулініч М. Україна – Японія: відносини глобального партнерства в умовах випробувань / М. Кулініч // Зовнішні справи. – 2014. – 12 листопада. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajina-japonija-vidnosini-globalnogo-partnerstva-v/>
12. Кулицький С. Оцінка розвитку українсько-польських економічних відносин у учасному політичному контексті / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. 2018. № 2. С. 54–62. URL: http://www.nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3307:suchasni-ukrajinsko-polski-ekonomichni-vidnosini-2&catid=64&Itemid=376
13. Лускалова К. Є. Україна – Румунія: сучасні тенденції двосторонніх відносин /К. Є. Лускалова // Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід. 2016.

- Вип. 22. С. 29–34. URL: [file:///C:/Users/Internet-4.CSLI-4/Downloads/Nvdau_2016_23\(2\)_6.pdf](file:///C:/Users/Internet-4.CSLI-4/Downloads/Nvdau_2016_23(2)_6.pdf)
14. Мітрованова О. Українська дилема та французькі цінності / О. Мітрованова // Зовнішні справи. 2015. 12 лютого. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajinska-dilema-ta-francuzki-cinnosti/>.
  15. Мудрієвська І.І. Розвиток українсько-словацького співробітництва / І.І. Мудрієвська // Актуальні проблеми всесвітньої історії: аксіологічні та культурно-історичні засади державотворення: збірник наукових праць. – Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України. К.: Вид-во «Фенікс». С. 351–361. URL: http://elibrary.ivinas.gov.ua/262/1/Mudriyevs%CA%B9ka%20_-Aktualni-problemy-vsesvitnoyi-istoriyi-aksiolohij-351-361.pdf
  16. Полякова М.Є. Українсько–казахстанське співробітництво на сучасному етапі: фактор політичної кризи 2014 року / М.Є. Полякова // Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць. К., 2014. Вип. 90. С. 405 – 407. URL: <file:///C:/Users/Internet-4.CSLI-4/Downloads/1419103037.pdf>
  17. Ткач Д. І. Українсько-угорські відносини новітньої доби. URL: <http://www.krok.edu.ua/download/publikatsiji/tkach-dmitro-ivanovich/dmitro-tkach-publikatsiya-012.pdf>
  18. Толстов С. Українсько-білоруський діалог: пошук нових можливостей / С. Толстов // Зовнішні справи. 2016. 22 грудня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajinsko-biloruskii-dialog-poshuk-novikh-mozhливостей/>
  19. Чалий В. Україна – США: актуальні питання стратегічного партнерства / В. Чалий // Зовнішні справи. 2017. 16 грудня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajina-ssha-aktualni-pitannja-strategichnogo-partne>
  20. Чекаленко Л. Відносини України і Туркменістану: політичний і економічний досвід / Л. Чекаленко // Зовнішні справи. 2015. 19 лютого. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/vidnosini-ukrajini-i-turkmenistanu-politichnii-i-ekono/>
  21. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк; за заг. ред. Л. Д. Чекаленко. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с. URL: [file:///C:/Users/Internet-7.CSLI-7/Desktop/metodichka_4%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Internet-7.CSLI-7/Desktop/metodichka_4%20(2).pdf)
  22. Чекаленко Л. Китайський чинник у пострадянських азіатських країнах / Л. Чекаленко // Зовнішні справи. 2017. 8 грудня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/en/expert-opinion/view/article/kitaiskii-chinnik-u-postradjanskikh-aziatskikh-krajina-1/>
  23. Чекаленко Л. Д. Українська дипломатія холодної війни / Л.Д. Чекаленко // Зовнішні справи. 2015. 18 лютого. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajinska-diplomatija-kholodnoji-viini/>
  24. Чекаленко Л. Україна – США: дилеми стратегічного партнерства / Л. Чекаленко // Зовнішні справи. 2016. 22 лютого. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajina-ssha-dilemi-strategichnogo-partnerstva/>
  25. Шергін С. Україна – Туркменістан: співробітництво в контексті зовнішньополітичних пріоритетів / С. Шергін // Зовнішні справи. 2015. 16 квітня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajina-turkmenistan-spivrobitnictvo-v-konteksti/>
  26. Україна – Японія: новий етап відносин // Зовнішні справи. 2015. 30 червня. URL: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/ukrajina-japonija-novii-etap-vidnosin>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Zoom проводяться (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 35% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в усній формі дистанційно на платформі Zoom або в тестовій формі на платформі Google Classroom, або на платформі Moodle за посиланням <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5249>